

Kommunstyrelsen

Politikerinitiativ Nytt Grönprogram

Politikerinitiativ ställt till kommunstyrelsen den 5 september 2022 av Hans Peters, Johan Krogh och Olga Anikina, Centerpartiet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen uppdrar åt enheten för strategisk stadsutveckling att inom ramen för den översiktliga planeringen med start år 2023 ta fram ett nytt grönstrukturprogram för kommunen.

För finansiering av framtagandet av ett nytt grönstrukturprogram uppdrar kommunstyrelsen åt enheten för strategisk stadsutveckling dels att ansöka om statligt bidrag, så kallat LONA-bidrag hos Naturvårdsverket, dels att ansöka om finansiering via Nacka kommuns framtidsfond för miljö och klimat.

Politikerinitiativet är därmed färdigbehandlat.

Sammanfattning

Hans Peters med flera, Centerpartiet, lyfter i politikerinitiativet ställt till kommunstyrelsen 5 september 2022 att Nacka har ett över tio år gammalt grönstrukturprogram och anser att programmet måste upp på bordet igen och arbetas om. Centerpartiet förslår följande:

- Att ett nytt grönprogram tas fram för att säkra nutida och framtida Nackabors närhet till naturen samt som ska stärka de biologiska sambanden.
- Att arbetet finansieras med medel ur framtidsfonden för miljö och klimat.

Enheten för strategisk stadsutveckling har utrett politikerinitiativet och delar Centerpartiets syn på att kommunen behöver ett uppdaterat planeringsunderlag för grönstruktur. Bakgrunden är att enheten följt upp gällande översiktsplan och sett behov av tydligare styrning av grönstrukturen, i synnerhet i förhållande till stadsutvecklingen på en skala som ligger på översiktsplanenivå och detaljplanenivå. Vidare har enheten översiktligt kartlagt utmaningar och behov för Nackas grönstruktur och sett att flera förutsättningar har

förändrats, exempelvis med utbyggnaden av tunnelbanan och behovet av att anpassa kommunen till ett förändrat klimat, något som dagens grönstrukturprogram inte behandlar. Nya kunskaps- och planeringsunderlag har tagits fram det senaste decenniet men dessa har inte vägts samman i en gemensam och politiskt antagen bild av grönstrukturen. Sammantaget bedöms därför att ett nytt planeringsunderlag för grönstruktur tas fram för att säkerställa en effektiv och hållbar översiktlig planering. Delfinansiering via LONA-bidrag föreslås sökas och projektet kan beräknas starta 2023, dels finansiering via Nacka kommuns framtidsfond för miljö och klimat.

Förslagen i politikerinitiativet

Hans Peters med flera, Centerpartiet, lyfter i politikerinitiativet ställt till kommunstyrelsen 5 september 2022 att Nacka har ett över tio år gammalt grönstrukturprogram och anser att programmet måste upp på bordet igen och arbetas om. Författarna till initiativet menar att det är angeläget att ta fram ett nytt grönprogram som lägger fast vår inriktning framåt, som pekar ut vart vi är och vart vi vill nå. Centerpartiet förslår följande:

- Att ett nytt grönprogram tas fram för att säkra nutida och framtida Nackabors närhet till naturen samt som ska stärka de biologiska sambanden.
- Att arbetet finansieras med medel ur framtidsfonden för miljö och klimat.

Enhetens utredning och bedömning

Nacka kommuns grönstrukturprogram är ett av tre sektorprogram som togs fram som underlag i processen med översiktsplanen från 2012. Programmet antogs av kommunfullmäktige 2011 och flera av underlagen som ligger till grund för programmet togs fram ytterligare några år innan dess. Något nytt planeringsunderlag för grönstruktur togs inte fram till översiktsplanen 2018.

Översiktsplaneprocessen

Varje kommun ska ha en aktuell och kommuntäckande översiktsplan som ska ange inriktningen för användningen av mark- och vatten. Senast två år efter ordinarie val måste kommunen också anta en planeringsstrategi. I planeringsstrategin ska kommunen ta ställning till om ändrade planeringsförutsättningar påverkar översiktsplanens aktualitet och om översiktsplanen i så fall behöver uppdateras. Som en del i arbetet med planeringsstrategin har översiktsplanens målområden och strategier följts upp under 2022 och 2021. Av uppföljningen framgår att kommunen har gott om större sammanhängande områden med skyddad natur och att kommunen bildar flera nya naturreservat. Samtidigt visar uppföljningen att grönstrukturen inom bebyggelsen, som är viktig både för biologisk mångfald och för rekreation, utsätts för påfrestningar, till stor del på grund av exploatering. Det framgår av uppföljningen att grönstrukturen i stadsutvecklingen är en fråga som behöver tydligare strategisk styrning på en skala som ligger mellan översiktsplanenivå och detaljplanenivå.

Som ett ytterligare led i att utreda aktualiteten i den översiktliga planeringen har enheten för strategisk stadsutveckling kartlagt förutsättningarna för och behov av planeringsunderlag för

grönstruktur i Nacka. Synpunkter och inspel har hämtats från tjänstepersoner som arbetar med grönstrukturfrågor inom planering och förvaltning. Flera utmaningar för grönstrukturen lyfts, bland annat bebyggelseförtätningens konsekvenser för den tätortsnära naturen, barns förutsättningar att vistas i naturen och att besöksstrycket och slitaget på de gröna ytorna ökar. Vidare lyfts behovet av övergripande ekosystemtjänstkartering och uppdaterad översiktlig naturinventering och att det behövs ett kommungemensamt planeringsunderlag för grönstruktur och att den planeras tillsammans med de relevanta vattenfrågorna och i förlängningen med bebyggelse- och infrastrukturen.

I omvärlden har det också skett en utveckling när det kommer till planering av grönstruktur. Ekosystemtjänster, grön infrastruktur och naturbaserade lösningar är numera vedertagna begrepp som inte behandlas alls eller i begränsad omfattning i kommunens gällande grönstrukturprogram. Vidare har både Länsstyrelsen och kommunen tagit fram nya relevanta planerings- och kunskapsunderlag, exempelvis spridningsanalyser och analyser kopplat till ett förändrat klimat, som inte har samlats i ett för kommunen gemensamt grönt planeringsunderlag.

Utifrån denna bakgrund gör enheten för strategisk stadsutveckling samma bedömning som Hans Peters med flera att kommunen behöver ett uppdaterat planeringsunderlag för grönstruktur som också bör samordnas med relevanta blåstrukturfrågor. Med ett politiskt antaget planeringsunderlag med ställningstaganden och pedagogiska kartor kommer den översiktliga planeringen för grönstruktur vara uppdaterad inför en översiktsplaneprocess. Det blir då lättare för kommunorganisationen att arbeta mot en gemensam målbild. Framförallt blir det lättare för Nackaborna att veta vad de kan förvänta sig av utvecklingen av grönstrukturen framåt. Planeringsunderlaget ska omfatta hela kommunen men också kunna gå in i en mer detaljerad skala för exempelvis de olika kommundelarna.

Finansiering

Framtagandet av ett nytt strategiskt planeringsunderlag för grönstruktur kommer att kräva finansiering dels för utredningar, inventeringar och rapport, dels för process och dialog. Sett till jämförbara kommuners budget för liknande planeringsunderlag är en uppskattning att det kommer att kosta runt 1 miljon kronor i konsultkostnader och att kommunens kostnader för projektledning, process och dialog tillkommer utöver det.

Förslaget i politikerinitiativet är att arbetet finansieras med medel ur framtidsfonden för miljö och klimat. Framtidsfonden för miljö- och klimat ska kunna avsätta pengar för särskilda insatser och har en egen ansökningsprocess fristående från övriga budgetprocessen. Förslaget är att enheten för strategisk stadsutveckling ansöker om finansiering för del av kostnaden att ta fram ett nytt grönstrukturprogram. Vidare är det möjligt att ansöka om bidrag för lokala naturvårdssatsningar, så kallat LONA-bidrag, från Naturvårdsverket för åtgärder som stärker grön infrastruktur. Naturvårdsverket beskriver att det kan vara "framtagande av underlag – exempel på detta kan vara kommunala naturvårdsprogram, åtgärdsprogram, friluftspaner, grönplaner, underlag till bildande av kommunala reservat och liknande". Det skulle kunna vara aktuellt att söka pengar för delar

av eller ett helt nytt grönstrukturprogram. LONA-bidrag kan ges med 50% av kostnaderna upp till 500 000 kronor. Sista dag för ansökan under 2022 är 1 december.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av enheten för strategisk utveckling.

Ekonomiska konsekvenser

En uppskattning är att ett nytt grönstrukturprogram kommer att kosta runt 1 miljon kronor i konsultkostnader och att kommunens kostnader för projektledning, process och dialog tillkommer utöver det. Ambitionen är att ansöka om finansiering dels från kommunens framtidsfonder för miljö och klimat, dels LONA-bidrag från Naturvårdsverket för 50% av kostnaderna upp till 500 000 kronor.

Konsekvenser för barn

Tillgång och tillgänglighet till grönska är viktigt för barnens utveckling. Förslaget till beslut har möjlighet att medföra positiva konsekvenser för barn om ett nytt planeringsunderlag kan belysa och styra grönstrukturfrågorna i planeringen på ett tydligt sätt.

Bilagor

Bilaga 1. Politikerinitiativet "Stärk Nackas gröna och blå värden" från 5 september 2022 av Hans Peters med flera, Centerpartiet.

Charlotte Persson
Enhetschef
Enheten för strategisk stadsutveckling

Hillevi Eklund
Översiktsplanerare
Enheten för strategisk stadsutveckling